

Siseministri määruse „Kohaliku omavalitsuse üksuse kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel. Siseministri määruse „Kohaliku omavalitsuse üksuse kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord“ eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) reguleeritakse toetuse andmise tingimusi kohaliku omavalitsuse (edaspidi *KOV*) üksusele kriisivalmiduse suurendamise eesmärgil.

Laiapindse riigikaitse üks eesmärk on ette valmistada KOV-i üksusi eri kriisideks, sealhulgas riigikaitseks kriisideks. Riigikaitseks kriisis on üks peamisi komponente evakatsioonikohtade, kerksuskeskuste ja koolieelsete lasteasutuste toimepidevuse suurendamine. Õigel ajal ettevalmistatud ulatusliku evakuatsiooni eesmärk on päästa inimesid: toimetada evakueeritavad ohustatud alast ohutusse alasse ja tagada neile evakuatsioonikoht hädavajalike teenustega. Samas võib vajadus toimepidevate kerksuskeskuste ja koolieelsete lasteasutuste järele tekkida ka paljudes muudes kriisides, mitte üksnes riigikaitseks kriisis.

Toetust antakse projektile, millega KOV-i üksus suurendab oma haldusalas ja -territooriumil kriisivalmidust. Toetuse andmisel on prioriteet kasvatada evakuatsioonikohtade, kerksuskeskuste ja koolieelsete lasteasutuste toimepidevust. Projektiga toetatakse nii statsionaarsete kui ka mobiilsete generaatorite soetamist, mis annab KOV-i üksusele võimaluse vajaduse järgi muuta mobiilsete generaatorite asukohta ning kasutada neid evakuatsioonikohtades, kerksuskeskustes ja koolieelsetes lasteasutustes. Lisaks toetatakse generaatori ühendamiseks vajalike tööde tegemist ja mobiilse generaatori transportimiseks vajaliku haagise soetamist.

Toetust saavad taotleda kõik KOV-i üksused.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Päästeameti kriisiosakonna kriisivalmiduse ekspert Terje Lillo (terje.lillo@paasteamet.ee) ja õigusosakonna õigusloome jurist Kätlin Tänavots (katlin.tanavots@paasteamet.ee).

Eelnõu koostamisse olid kaasatud Siseministeeriumi nõunik Anastassia Ümar (anastassia.ymar@siseministeerium.ee) ja õigusnõunik Kadi Parmas (kadi.parmas@siseministeerium.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Kaidi Kulp (teenistussuhe lõppenud).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Tõlkebüroo eesti keele toimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest peatükist ja 23 paragrahvist.

Eelnõu esimeses peatükis tuuakse välja üldsätted.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse KOV-i üksusele kriisivalmiduse suurendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord. Määruse alusel rahastatakse projekte, mille eesmärk on kriisiolukorras suurendada KOV-i üksuse toimepidevust evakuatsioonikohas, kerksuskeskuses ja koolieelses lasteasutuses.

Eelnõu §-s 2 tuuakse välja eelnõus kasutatavate terminite sisu.

Lõike 1 kohaselt on evakuatsioonikoht käesoleva määruse tähenduses ehitis, kuhu saab evakueeritava ¹ inimese majutada ning kus tagatakse evakueeritava viibimise korral minimaalsed esmavajalikud tingimused, eelkõige olme- ja hügieenitingimused. Evakuatsioonikohana kasutatavad ehitised peavad vastama üldistele ohutus-, keskkonna-, tervisekaitse- ja tuleohutusnõuetele.

Lõike 2 kohaselt on kerksuskeskus² käesoleva määruse tähenduses avalik toimepidev hoone või ruum, kus inimene saab kriisiolukorras teavet, nõu ja abi. Kerksuskeskus asub kohas, kus inimesed on harjunud ka tavapäraselt käima, nt linna- või vallavalitsuse ruumid, raamatukogu, kultuuri- või rahvamaja, kogukonnakeskus jne. Kerksuskeskusest saab inimene infot kriisi kohta ja käitumisjuhiseid (varjumine, evakuatsioon jm), joogivett või teavet, kust on võimalik saada joogivett, ning vajaduse korral telefoni laadida või teavet, kus on võimalik seda teha.

Lõike 3 kohaselt on projekt käesoleva määruse tähenduses kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja piiritletud ajaraamiga ühekordne tegevus või seotud tegevuste kogum, mille tegemiseks toetust taotletakse.

Eelnõu § 3 kohaselt on toetuse taotleja KOV-i üksus. Nõuded taotlejale on toodud välja eelnõu §-s 10.

Eelnõu §-s 4 tuuakse välja, kes menetleb toetuse taotlust (edaspidi *taotlus*) ja kes on toetuse rahastaja.

Lõike 1 kohaselt menetleb taotlust Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RTK*). Taotluse menetlemine hõlmab taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontrolli ning otsuse tegemist taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta. RTK teeb toetuse väljamakse, kontrollib toetuse kasutamist ja vajadust mööda tegeleb ka toetuse tagasinõudmisega.

Lõike 2 kohaselt on toetuse rahastaja Päästeamet.

¹ Lisateavet evakuatsiooni kohta leiab [Päästeameti veebilehelt](#).

² Päästeamet. [Kerksuskeskus](#).

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse toetuse andmise eesmärk. Toetuse andmise eesmärk on kriisiolukorras suurendada KOV-i üksuse toimepidevust tema haldusterritooriumil asuvas evakuatsioonikohas, kerksuskeskuses või koolieelses lasteasutuses (edaspidi koos ka *hoone*).

Lisaks evakuatsioonikohtade ja kerksuskeskuste toimepidevuse suurendamisele soovitakse suurendada koolieelsete lasteasutuste toimepidevust, kuna kriisiolukordade lahendamisel on vajadus tagada eelkooliealiste laste hoid. Koolieelsete lasteasutuste toimepidevuse suurendamisega tagatakse laste heaolu ajaks, kui nende vanemad on hõivatud kriisi lahendamisega. Kuna kriis võib mõjutada koolieelse lasteasutuse teenuste osutamist, on oluline tagada lastevanematele teenuse jätkusuutlikkus ja paindlikkus, et nad saaksid ka kriisiolukorras jätkata oma tööülesannete täitmist, ilma et peaks muretsema laste heaolu pärast.

Eesmärk on, et KOV-i üksused looksid tingimused hoone evakuatsioonikohana kasutusele võtuks just enda territooriumil, võttes arvesse elanikkonda ja piirkonna asukoha spetsiifikat. Toetust ei saa kasutada teise KOV-i üksuse territooriumil asuva hoone evakuatsioonikohaks kohandamiseks koostöös kõrval asuva KOV-i üksusega. Sama põhimõtte kehtib ka kerksuskeskuse ja koolieelse lasteasutuse kohta.

Eelnõu teise peatükiga reguleeritakse toetuse andmise aluseid.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt toetatakse projekti, mis aitab saavutada eelnõu §-s 5 nimetatud eesmärki ehk KOV-i võimalusi tagada kriisiolukorras oma hoonetes elektrivarustus. Toetusega on võimalik katta vaid abikõlblikku kulu. Kulu abikõlblikkust reguleeritakse eelnõu §-ga 7.

Lõikes 2 tuuakse välja, millistele tegevustele on võimalik toetust anda.

Punktide 1 ja 2 kohaselt toetatakse mobiilse ja statsionaarse generaatori soetamist, avariitoite väljaehitamist KOV-i hoone elektripaigaldisele generaatori ühendamiseks ning sellega seotud ehitus- või rekonstrueerimis- ja projekteerimistööid.

Generaator on iseseisvalt elektrienergiat tootev süsteem, mis võimaldab elektriseadmetel töötada elektrikatkestuse ajal. Generaatori soetamisel ja selle kasutamiseks vajalike tööde tegemisel tuleb arvestada ka elektrienergiat vajavate hoonete süsteeme, mida tuleb töös hoida, et tagada küte, vesi, ventilatsioon jne. Lisaks on tarvis jälgida, et projekteerimist ja ehitamist teostav isik oleks pädev ning vajaduse korral valmis oma pädevust ka tunnistusega tõendama.

Toetatavate tegevuste puhul tuleb tähele panna, et toetust on võimalik taotleda ka ainult generaatori soetamiseks või üksnes avariitoite väljaehitamiseks hoone elektripaigaldises generaatori ühendamiseks. Toetust on võimalik taotleda üheaegselt ka mõlemat liiki generaatori soetamiseks. Hoone, kus vastavaid töid tehakse või kuhu generaatorit soetatakse, peab asuma KOV-i haldusterritooriumil. Mobiilse generaatori osas tuleb taotluses märkida generaatori põhiline asukoht. See tuleb sisestada aadressi täpsusega ja sellega kaasneb toetuse saajale kohustus generaatori hoiustamiseks.

Punkti 3 kohaselt toetatakse haagise soetamist, millega on võimalik mobiilset generaatorit ühest asukohast teise transportida. Haagise soetamist toetatakse koos mobiilse generaatori

soetamisega käeolevast toetusmeetmest või juba olemasoleva mobiilse generaatori transpordiks. Haagise soetamine käesoleva toetusmeetme raames täidab seatud eesmärgi, kui haagis soetatakse kas koos mobiilse generaatoriga või juba olemasoleva generaatori transpordiks. Seega võib käesoleva toetusmeetme raames taotleda haagise soetamist ka mobiilsele generaatorile, mille KOV on juba varem omale soetanud. Siinkohal ei ole oluline, kas mobiilne generaator on soetatud mõnest varasemast toetusmeetmest või KOV-i oma eelarvelistest vahenditest.

Eelnõu §-ga 7 reguleeritakse kulu abikõlblikkust.

Lõikes 1 tuuakse välja, mis on abikõlblik kulu. Abikõlblik on kulu, mille on teinud toetuse saaja projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ning mis vastab projekti eesmärgile, on vajalik ja põhjendatud ning otseselt seotud projekti elluviimisega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega.

Lõike 2 kohaselt on abikõlblik käesoleva määruse § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste elluviimiseks juriidiliselt isikult või füüsilisest isikust ettevõtjalt vajaliku teenuse või eseme soetamise kulu. Abikõlblik on seega kulu, mis on seotud mobiilse või statsionaarse generaatori soetamise ning avariitoite väljaehitamise ja sellega seotud ehitus- või rekonstrueerimis- ja projekteerimistöödega. Näiteks on abikõlblik ehitustöö projekteerimiskulu ja ehitustööde eest töö tegijale makstav tasu (milles sisaldub ka ehitusmaterjali kulu) ja omanikujärelevalve kulu. Abikõlbliku kulu all mõeldakse teenuse või eseme soetamise kulu (sh käibemaks), mis on otseselt vajalik projekti elluviimiseks ja projekti eesmärgi saavutamiseks.

Lõike 3 kohaselt kehtivad abikõlbliku kulu kohta järgmised üldtingimused:

- 1) projekti kulu peab olema tasutud toetuse saaja arvelduskontolt – sularahas kaetud kulud loetakse abikõlbmatuks;
- 2) kulu on tõendatud raamatupidamise algdokumendiga ja selle alusel tehtud ülekannet tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõttega;
- 3) kulu on selgelt eristatavalt kirjendatud raamatupidamisregistris ja vastab Eesti finantsaruandluse standardile;
- 4) kulu on tekkinud ja tasutud abikõlblikkuse perioodil;
- 5) kulu on tekkinud kooskõlas riigihangete seadusega (edaspidi *RHS*).

Punkti 5 osas on oluline tähele panna, et RTK kontrollib, kas toetuse saaja on riigihanke läbiviimisel järginud piirmääradest tulenevat menetlusliiki.

Lõikega 4 kehtestatakse abikõlbmatute kulude nimekiri. Abikõlbmatud kulud on valdavalt toetuse andmise eesmärgi täitmiseks ebaolulised või ebasobivad kulud. Taotleja jaoks on mõistlik ja vajalik sellised kulud välistada, et vältida toetusvahendite ebaotstarbekat kasutamist. Välistatud on samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimine. Toetust ei ole lubatud taotleda ka kulule, millele on toetust juba eraldatud.

Abikõlbmatud on eelnõu kohaselt järgmised kulud:

- 1) kulu, mis ei vasta käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 toodud tingimustele;
- 2) toetuse saaja igapäevane haldus-, transpordi-, sidevahendi-, majandamis- ja kontorikulu;
- 3) kulu, mis on hüvitatud riigieelarvest või Euroopa Liidu või välisvahendite toetustest;
- 4) kulu projekti raamatupidamisele;

- 5) kindlustuskulu ja sellega kaasnev kulu;
- 6) finantskulu, sealhulgas intressikulu, viivis ja trahv;
- 7) laenu-, liisingu- ja pangagarantiikulu ning nendega kaasnev kulu;
- 8) vaide- ja kohtukulu;
- 9) kulu, mis on käsitletav erisoodustusena, ja sellelt tasutav maks;
- 10) püsikulu, sealhulgas töötasu;
- 11) käibevahendite, sealhulgas materjali või tarbekauba soetamise kulu, välja arvatud juhul, kui see on otseselt vajalik projekti eesmärgi saavutamiseks;
- 12) ootamatu või ettenägematu kulu reserv;
- 13) kinnisasja soetamise, üürimise, rentimise ja renoveerimise kulu;
- 14) ehitise üürimise või rentimise kulu;
- 15) turvakaamera või muu jälgimisseadme soetamise kulu.

Eelnõu §-ga 8 reguleeritakse abikõlblikkuse perioodi.

Lõike 1 kohaselt algab abikõlblikkuse periood taotluse esitamisest ja lõpeb hiljemalt 31. detsembril taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaastal.

Lõike 2 kohaselt on abikõlblikkuse periood ajavahemik, mille kestel tehakse projekti tegevusi ja tekivad projekti kulud. Perioodi sisse ei arvestata tagasiulatuvalt hüvitatavaid projekti ettevalmistamisega seotud kulusid. Taotleja peab projekti ellu viima abikõlblikkuse perioodi jooksul. See tähendab, et kui toetust antakse näiteks generaatori soetamiseks ja selle ühendamiseks evakuatsioonikoha elektripaigaldisele, tuleb abikõlblikkuse perioodi jooksul teha vastavad ehitus- või rekonstrueerimis- ja projekteerimistööd ning soetada vastav seade. Samuti tuleb tasuda kõik teenuse tellimusega kaasnevad kulud.

Lõike 3 kohaselt on võimalik mõjuval põhjusel abikõlblikkuse perioodi pikendada. Üks selliseid mõjuvaid põhjuseid võib olla näiteks tarneraskused generaatorite soetamisel. Eelduseks on, et pikendamist vajavad asjaolud ei ole tingitud toetuse saaja enda tegevusest või tegevusetusest. Abikõlblikkuse perioodi pikendamise taotlust menetleb RTK. Abikõlblikkuse perioodi pikendamiseks tuleb RTK-le esitada põhjendatud muutmistaotlus (vt eelnõu § 18).

Eelnõu §-ga 9 sätestatakse taotlusvooru eelarve ja toetuse ülemmäär.

Lõike 1 kohaselt kujuneb toetuse taotlusvooru (edaspidi *taotlusvoor*) eelarve vastavalt riigieelarvest sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditele kalendriaasta kohta. Taotlusvooru eelarve kinnitab Päästeamet. Päästeamet eraldab toetust nendest vahenditest, mida saadakse iga aasta eelarvelistest vahenditest või väljaspool eelarvet ühekordselt sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest. Toetuste eelarveline kogumaht 2025. aastal on 975 851 eurot.

Lõike 2 kohaselt on toetuse ülemmäär 40 000 eurot toetuse saaja kohta. Toetuse määr on 100% projekti toetatavate tegevuste abikõlblikest kuludest ja taotletav toetus saab olla maksimaalselt 40 000 eurot. Seega, kui projekti elluviimiseks kulub suurem summa, tuleb arvestada sellega, et ülemmäärast suuremat summat kinni ei maksta.

Eelnõu kolmandas peatükis tuuakse välja nõuded taotlejale ja taotlusele.

Eelnõu § 10 kohaselt peab taotleja olema hoone omanik või tal peab olema kasutusõigus vähemalt viieks aastaks arvates projekti lõppkuupäevast. Taotlejaks saab eelnõu § 3 kohaselt olla KOV-i üksus.

Eelnõu §-ga 11 kehtestatakse nõuded taotlusele.

Lõike 1 kohaselt peab taotleja toetuse taotlemiseks esitama taotluse koos lisadokumentidega. Taotlus peab olema eesti keeles ja sisaldama teavet ulatuses, mis võimaldab RTK-l kontrollida, kas taotlus vastab eelnõus toodud nõuetele.

Lõikes 2 tuuakse välja, milliseid andmeid ja lisadokumente peab taotlus sisaldama.

Taotlus peab sisaldama taotleja nime ja registrikoodi (punkt 1). Lisaks peaks kirjas olema taotleja kontaktisik ning tema telefoninumber ja e-posti aadress (punkt 2). Taotluses peab kirjas olema ka projekti nimi ja eesmärk (punkt 3), mida soovitakse toetuse abil saavutada. Punkti 4 kohaselt tuleb välja tuua planeeritavate tegevuste kirjeldus ning punkti 5 kohaselt peab kirjas olema projekti eelarve abikõlblike kulude lõikes ja taotletav toetuse summa. Eelarve koostamisel lähtub taotluse esitaja kas turu-uuringu tulemustest või hinnapakkumustest. Taotlusega koos ei pea esitama hinnapakkumusi. Eelarve koostamisel ei pea tõendama abikõlbliku kulu õiguspärasust RHS-i mõistes. Abikõlbliku kulu tekkimist tõendab toetuse saaja aruandluse käigus koos vajalike dokumentidega.

Punkti 6 kohaselt peab taotluse juures olema hoone kasutusõigust tõendav dokument, kui hoone ei ole taotleja omanduses. Hoone omandiõigust on võimalik RTK-l kontrollida kinnistusraamatust, kuid kasutusõigust mitte.

Punkti 7 kohaselt tuleb esitada teave, kui taotleja on projekti tegevustele taotlenud toetust samal ajal muust riigieelarvelisest, Euroopa Liidu või välisabi toetusmeetmest.

Eelnõu neljanda peatükiga reguleeritakse taotluse esitamist ja menetlemist ning taotluse kohta otsuse tegemist.

Eelnõu §-ga 12 reguleeritakse taotlusvooru avamist ja taotluste esitamist.

Lõike 1 järgi kuulutab RTK taotlusvooru välja oma veebisaidil. Seejuures avaldatakse ka taotlemise algusaeg ja taotlusvooru eelarve. Taotlusvooru avamisega seoses saadetakse kõikidele KOV-idele ka otsepostitud.

Lõike 2 kohaselt esitatakse taotlus ja selle lisadokumendid RTK e-toetuse keskkonnas taotleja esindusõigusliku isiku poolt digiallkirjastatuna.

Eelnõu §-ga 13 reguleeritakse taotluse menetlemist.

Lõike 1 kohaselt koosneb taotluse menetlemine taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollist ning taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

Lõike 2 kohaselt menetleb RTK taotlusi nende esitamise järjekorras jooksvalt kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.

Eelnõu §-ga 14 reguleeritakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimist.

Lõike 1 kohaselt kontrollib RTK, kas esitatud taotlus ja selle lisadokumendid ning taotleja vastavad määruises sätestatud nõuetele.

Lõikes 2 märgitakse, et kui taotluse kontrollimisel avastatakse ebaõigeid või mittetäielikke andmeid, teavitab RTK sellest taotlejat ja määrab puuduste kõrvaldamise tähtpäeva. RTK lähtub puuduste kõrvaldamise tähtpäeva määramisel haldusmenetluse seaduse § 15 lõikest 2, milles on sätestatud, et kui isik jätab koos taotlusega esitamata nõutud andmed või dokumendid või kui taotluses on muid puudusi, määrab haldusorgan taotluse esitajale esimesel võimalusel puuduste kõrvaldamise tähtpäeva, selgitades, et tähtpäevaks puuduste kõrvaldamata jätmisel võib haldusorgan jätta taotluse läbi vaatamata.

Seega, kui taotluse läbivaatamise käigus selgub, et taotluses esinevad puudused või ebaõiged andmed, tuleb taotlejal etteantud tähtpäevaks taotlust täiendada või muuta. Taotlejale edastatakse vastav teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad lisaselgitust või täiendamist, ning puuduste kõrvaldamise tähtpäev. Kui taotleja ei ole puudusi tähtpäevaks kõrvaldanud, tehakse tema taotluse kohta rahuldamata jätmise otsus (vt ka eelnõu § 15).

Eelnõu §-ga 15 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse tegemine.

Lõike 1 kohaselt teeb RTK taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 14 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest arvates. RTK-l on kohustus enne otsuste tegemist kontrollida, kas taotleja ja taotlus vastavad eelnõus sätestatud nõuetele. Ühtlasi peab RTK kontrollima esitatud andmeid, näiteks kinnistusraamatust. Otsuste tegemiseks ette nähtud aeg on vähim, mille jooksul jõuab taotlusi menetleda.

Lõikega 2 sätestatakse, et taotluse rahuldamise otsus tehakse juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele.

Lõikega 3 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses märgitavad andmed. Otsuses tuleb välja tuua:

- 1) otsuse kuupäev;
- 2) toetuse saaja nimi ja registrikood;
- 3) projekti nimi;
- 4) toetatavate tegevuste kirjeldus ja summa;
- 5) toetuse väljamaksmise tingimused;
- 6) viide otsuse vaidlustamise tähtajale ja korrale.

Lõikes 4 tuuakse välja juhtumid, mille korral tuleb teha taotluse rahuldamata jätmise otsus. Punkti 1 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus siis, kui taotleja või taotlus ei vasta määruise nõuetele ja puudust ei ole võimalik RTK määratud tähtpäevaks kõrvaldada. Taotlust ei rahuldata ka juhul, kui taotluse menetlemise käigus selgub, et taotluses on esitatud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid ning puudused on RTK määratud tähtpäevaks kõrvaldamata (punkt 2). Taotluse rahuldamata jätmise otsus tehakse ka siis, kui taotlusvoorus ei jätku taotluse rahuldamiseks rahalisi vahendeid (punkt 3).

Lõikega 5 sätestatakse taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitavad andmed. Taotluse rahuldamata jätmise otsus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) otsuse kuupäev;
- 2) taotleja nimi ja registrikood;
- 3) projekti nimi;
- 4) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 5) viide otsuse vaidlustamise tähtajale ja korrale.

Lõike 6 kohaselt teavitatakse taotlejat taotluse rahuldamisest või rahuldamata jätmisest elektrooniliselt viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Eelnõu § 16 kohaselt sulgeb RTK taotlusvooru, kui toetuste jagamiseks määratud eelarve ulatuses on toetuste rahuldamise otsused tehtud. Taotlusvooru sulgemisest teavitatakse RTK veebisaidil.

Eelnõu viienda peatükiga reguleeritakse toetuse kasutamist ja selle tagasinõudmist.

Eelnõu § 17 kohaselt makstakse toetus toetuse saajale välja ettemaksuna 100% ulatuses taotletud summast toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustel kümne tööpäeva jooksul. See tähendab, et toetuse saaja saab toetuse summa ettemaksuna, et katta toetatavate tegevustega seotud kulud.

Eelnõu §-ga 18 reguleeritakse taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Lõikes 1 on märgitud, et kui projekti elluviimisel selgub, et abikõlblikkuse perioodi on vaja pikendada või taotluse rahuldamise otsuses nimetatud projekti tegevustes või eelarves on otstarbekas teha muudatusi, peab toetuse saaja esitama RTK-le põhjendatud muutmistaotluse.

RTK peab seejuures iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avaldusena. Muutmine toimub toetuse saaja algatusel – näiteks juhul, kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (muuta tuleb toetatavat tegevust või selle ulatust või lisatakse täiendav tegevus) või kui toetuse saaja soovib loobuda taotluse rahuldamise otsuses nimetatud toetatavast tegevusest.

Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugi kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või nende ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud igal juhul ja alati nõuda algsest kavandatud tegevusplaanist kinnihoidmist.

Abikõlblikkuse perioodi on võimalik pikendada kuni kolm kuud (§ 8 lõige 3).

Lõike 2 kohaselt tuleb muutmistaotlus esitada enne käesoleva määruse § 8 lõikes 1 nimetatud projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäeva ja muudatus peab olema tehtav käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud otsuses määratud tähtpäevaks.

Haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 2 kohaselt kehtib haldusakt kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seaduses ei sätestata teisiti. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni § 8 lõikes 1 nimetatud abikõlblikkuse perioodi lõpuni ehk kuni 31. detsembrini taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaastal. Taotluse esitamisel tuleb silmas pidada, et RTK-l on aega viis tööpäeva otsustada taotluse rahuldamise otsuse muutmine (vt lõiget 4).

Muudatus tuleb ellu viia muutmisotsuses määratud tähtpäevaks.

Lõike 3 kohaselt on RTK-l õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus:

- 1) ei ole kooskõlas projekti sisu ja eesmärgiga;
- 2) ei ole kooskõlas käesoleva määruse nõuetega;
- 3) ei ole põhjendatud.

RTK võib seega näiteks keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega või kui soovitud muudatus ei ole põhjendatud. Sellisel juhul muutmistaotlust ei rahuldata ja taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse kehtetuks (vt § 19 lõike 1 punkt 2).

Lõike 4 kohaselt otsustab taotluse rahuldamise otsuse muutmise RTK viie tööpäeva jooksul muutmistaotluse saamisest arvates. Muutmistaotluse esitamisel tuleb RTK-l läbi töötada dokumendid ja vajaduse korral küsida taotlejalt lisateavet ning hinnata, kas võivad esineda käesoleva paragrahvi lõikes 3 toodud asjaolud.

Lõike 5 kohaselt võib toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuse muutmistaotlust esitamata muuta projekti eelarves konkreetsele tegevusele või teenusele ette nähtud eelarverea mahtu teise eelarverea mahu arvelt kuni kümne protsendi võrra võrreldes taotluse rahuldamise otsuses sätestatuga. Kui projekti eelarve suureneb, katab selle toetuse saaja.

Eelnõu §-ga 19 reguleeritakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist.

Lõike 1 kohaselt võib taotluse rahuldamise otsuse tunnistada kehtetuks, kui:

- 1) ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja taotlust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata;
- 3) toetuse saaja esitab taotluse toetuse kasutamisest loobumise kohta.

Lõike 2 kohaselt tuleb toetuse saajal saadud toetus taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse kohaselt tagastada.

Eelnõu §-ga 20 kehtestatakse aruande esitamise ja kinnitamise põhimõtted.

Lõikega 1 sätestatakse toetuse saajale kohustus esitada projekti elluviimise aruanne e-toetuse keskkonna kaudu. Aruanne tuleb täita etteantud vormi järgi. Aruandes on vaja välja tuua elluviidud projekti tegevused. Toetuse saaja esindusõiguslik isik peab esitama RTK-le e-toetuse keskkonna kaudu projekti elluviimise aruande koos abikõlblikke kulusid tõendavate dokumentidega. Abikõlblik kulu on tõendatud, kui toetatav tegevus on tehtud ehk kaup on kätte saadud või teenus osutatud ja seda kinnitab vastav dokument. Reeglina on selleks tööde või asja üleandmise-vastuvõtmise akt, kirjavahetus, saateleht, arve või leping, kui see kajastab teavet üleandmise kohta. Toetatavad tegevused on nimetatud eelnõu § 6 lõikes 2.

Lisaks, eelnõu § 7 lõike 3 punkti 5 kohaselt tuleb kulu tekkimisel järgida RHS-i. Seega kontrollib RTK aruandluse käigus, kas toetuse saaja on järginud abikõlbliku kulu tekkimisel RHS-i §-s 14 sätestatud piirmääradest tulenevat menetlusliiki ehk kas on võetud võrreldavad hinnapakkumused või on viidud läbi hange riigihangete registris. Selleks esitab toetuse saaja koos aruandega võrreldavad hinnapakkumused või registris avaldatud hanketeate.

Lõike 2 kohaselt tuleb aruanne esitada esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 15 tööpäeva pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu. Eelnõu § 8 lõike 1 kohaselt lõppeb abikõlblikkuse periood hiljemalt 31. detsembril taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaastal. Aruande esitamiseks on aega pärast seda veel 15 tööpäeva.

Oluline on tähele panna, et kui on esitatud muutmistaotlus abikõlblikkuse perioodi pikendamiseks eelnõu § 18 lõike 1 kohaselt ja muutmistaotlus on rahuldatud, tuleb aruande esitamise tähtaja arvestamisel lähtuda uuest abikõlblikkuse perioodi lõpptähtpäevast.

Lõikega 3 sätestatakse, et kui aruande kontrollimisel ilmneb puudusi, teeb RTK ettepaneku kõrvaldada need üldjuhul viie tööpäeva jooksul.

Lõikega 4 sätestatakse, et kui projekti elluviimise kulu oli väiksem kui ettemakstud toetuse summa, saadab RTK toetuse saajale teabe kasutamata toetuse jäägi tagastamiseks. Toetuse saaja peab kasutamata toetuse jäägi RTK määratud tähtpäevaks tagastama. Ehk kui pärast toetuse rahuldamise otsuse alusel ettemakse saamist selgub, et tegelik projekti elluviimise kulu ehk maksumus on väljamakstud toetuse summast (projekti eelarvest, mis märgiti taotluses) väiksem, siis peab toetuse saaja kasutamata toetuse jäägi tagastama.

Lõikega 5 sätestatakse, et RTK ei kinnita aruannet, kui:

- 1) toetuse saaja on aruandes või toetuse kasutamisega seotud dokumendis esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 2) toetuse saaja ei ole taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud projekti tegevusi eeltoodud otsuses määratud tähtajaks teinud või toetuse saaja kirjeldatud tegevused ei ole tõendatud.

Lõikega 6 sätestatakse, et RTK kinnitab aruande kümne tööpäeva jooksul e-toetuse keskkonda esitamisest arvates.

Eelnõu §-ga 21 reguleeritakse toetuse tagasinõudmist. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse saamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui esineb toetuse tagasinõudmise alus. Toetuse tagasinõudmise otsus on haldusakt haldusmenetluse seaduse tähenduses.

Lõikega 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise kohta.

Punkti 1 kohaselt nõuab RTK toetuse osaliselt või täielikult tagasi, kui ilmnevad asjaolud, mille korral oleks jäetud taotlus rahuldamata. Selline olukord võib esineda näiteks siis, kui selgub, et taotlus või taotleja ei vasta määru esitatud nõuetele ja taotlus oleks jäetud nende asjaolude teadmisel rahuldamata.

Punkti 2 alusel nõutakse toetus osaliselt või täielikult tagasi, kui toetuse saaja on rikkunud määru nõudeid või taotluse rahuldamise otsuses määratud tingimusi. Selline olukord võib tekkida näiteks juhul, kui toetuse saaja pole järginud abikõlbliku kulu tingimusi.

Toetus nõutakse osaliselt või täielikult tagasi ka siis, kui taotluse menetlemise, projekti elluviimise või aruande menetlemise ajal on toetuse saaja esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või mõjutanud toetuse saamist pettuse, ähvarduse või muu õigusvastase viisi abil (punkt 3).

Punkti 4 kohaselt nõutakse toetus osaliselt või täielikult tagasi ka juhul, kui RTK aruannet eelnõu § 20 lõike 5 kohaselt ei kinnita.

Lõike 2 kohaselt tuleb RTK-l põhjendada toetuse tagasinõudmise määra tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses. Tagasinõudmise määra puhul on tegemist kaalutusõigusega ja selle otsuse kujunemine peab olema toetuse saajale arusaadav.

Lõikega 3 sätestatakse toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses esitatavad andmed. Toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) otsuse tegija nimi;
- 2) toetuse saaja nimi ja registrikood;
- 3) projekti nimi ja registreerimisnumber;
- 4) tagasinõude faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutava toetuse määr;
- 6) tagasinõudmise otsuse täitmise tähtpäev;
- 7) tagasimakse tegemiseks vajalikud andmed, sealhulgas arvelduskonto number ja saaja nimi;
- 8) viide otsuse vaidlustamise tähtajale ja korrale.

Lõike 4 kohaselt saadab RTK tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuse toetuse saajale elektrooniliselt. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtajaks. Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teadaolevaid asjaolusid selgitada ja RTK on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõikega 5 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja suurtesse makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõike 6 kohaselt teeb RTK ajatamistaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse ja määrab selles kindlaks ajatamisperioodi kümne tööpäeva jooksul ajatamistaotluse saamisest arvates. Põhjendatud juhul võib otsuse tegemise tähtaega pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat.

Eelnõu kuuenda peatükiga reguleeritakse poolte õigusi ja kohustusi.

Eelnõu §-ga 22 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused.

Lõikes 1 nimetatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada RTK-lt lisateavet ja selgitusi taotluse rahuldamise otsuse ning toetuse kasutamise kohta. Toetuse saaja võib seega pöörduda RTK poole, et saada juhiseid nii tehtud otsuste kohta kui ka muude toetuse kasutamist puudutavate küsimuste osas. See punkt hõlmab ka teavet ja selgitusi, mis on seotud toetuse saaja kohustustega.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus esitada RTK-le taotlus, et teha projekti tegevustes või eelarves põhjendatud muudatusi (nt hinnapakumuses nimetatud generaatori tarneaeg on väljaspool projekti ja tuleb soetada teise võimsusega generaator ja seega vajavad avariitoite ehitustööd ümberprojekteerimist vms). Taotlejal on õigus mõjuval põhjusel taotleda ka abikõlblikkuse perioodi pikendamist.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus toetuse saamisest loobuda või see tagastada. Toetuse saaja võib otsustada toetuse kasutamisest loobuda nii pärast toetuse taotluse rahuldamist kui ka juba projekti käigus. Kui toetuse saaja loobub projekti käigus toetuse kasutamisest, siis tuleb toetus täies ulatuses tagastada.

Lõike 2 punktides 1–12 loetletakse toetuse saaja kohustused, mida tuleb järgima hakata pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja järgima hanke läbiviimisel RHS-i, kuna KOV on RHS-i mõistes hankija.

Punkti 2 kohaselt peab toetuse saaja tagastama toetuse osaliselt või täielikult, kui esineb eelnõu § 21 lõikes 1 nimetatud olukord ja RTK esitab toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuse. Toetus tuleb täielikult või osaliselt tagastada toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses nimetatud arvelduskontole. Toetuse saajal on võimalik taotleda tagasimaksmise ajatamist.

Punkti 3 kohaselt peab toetuse saaja esitama RTK-le ettenähtud viisil ja tähtaja jooksul nõutud teabe. See nõue hõlmab sisuliselt arusaadavate selgituste andmist, õigete ja täielike andmete ning nõutud dokumentide tähtaegset esitamist.

Punktide 4 ja 5 kohaselt peab toetuse saaja säilitama projekti kulu- ja maksedokumentid muudest toetuse saaja kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavalt ning katma kõik projekti abikõlblikud kulud toetuse saaja pangakontolt.

Punkti 6 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa RTK kontrolltegevusele. Toetuse saaja peab võimaldama RTK-l kontrollida projekti kulu- ja maksedokumente, soetatud seadet, eset ja tehtud tööd, sealhulgas võimaldama kontrolli läbiviijale juurdepääsu projektiga seotud ehitisse, selle osasse ja territooriumile. Toetuse saaja peab säilitama taotluse ja projekti elluviimise dokumente ning teavet raamatupidamise seaduse § 12 kohaselt (punkt 7).

Toetuse saaja on kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumentid, veenmaks RTK-d, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda. Projekti finantsandmed, st

projektiga seotud kulud ja nende maksumus peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõlblikuna.

Punkti 8 kohaselt peab toetuse saaja teavitama RTK-d, kui toetuse saaja esitatud andmed on muutunud või on ilmnunud asjaolu, mis mõjutab või võib mõjutada toetuse saaja kohustuse täitmist. RTK-d tuleb teavitada ka sellest, kui projekti elluviimisel ilmneb suur tõenäosus või vältimatus, et projekti ei viida ellu või tekib kahtlus, et projekti jätkamine ei ole otstarbekas (punkt 9). Mõlemal juhul tuleb RTK-d teavitada viivitamata ja kirjalikult. RTK hindab saadud teabe alusel, kas ja kuidas projekti elluviimise ja toetuse kasutamisega edasi liigutakse.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja kandma kõik kulud, mis tulenevad projekti kallinemisest võrreldes taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses kajastatud summaga.

Punkti 11 kohaselt peab toetuse saaja tagama viie aasta jooksul projekti lõppkuupäevast arvates hoone projekti eesmärgipärase kasutamise. Käesoleva toetusmeetme eesmärk on suurendada KOV-ide toimepidevust kriisiolukorras. Seda tagab, kui KOV-i hooned on kriisiolukorras toimepidevad. Selle eesmärgi saavutamiseks peavad riigieelarvest toetatud hooned jääma mõistlikuks ajaks ka KOV-i valdusse ja olema eesmärgipäraselt kasutatavad.

Punkti 12 kohaselt peab toetuse saaja tegema ka muid eelnõus sätestatud toiminguid.

Eelnõu §-ga 23 kehtestatakse RTK õigused ja kohustused.

Lõike 1 punktidega 1–3 sätestatakse RTK õigused. RTK-l on õigus:

- 1) nõuda, et taotleja või toetuse saaja esitaks projekti kohta selgitusi ja lisateavet ning projekti tegevuste ja kulude kohta lisaandmeid ja -dokumente;
- 2) kontrollida projekti elluviimisega seotud kulu- ja maksedokumente, soetatud seadet või eset ning tehtud töid;
- 3) nõuda toetus osaliselt või täielikult tagasi, kui esineb eelnõus toodud alus.

Lisaks sellele, et RTK-l on õigus kontrollida projekti elluviimist ja nõuda asjakohaste andmete esitamist, on RTK-l õigus teha abikõlblike kulude kontrolli ka toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus on võimalik kontrollida ka seda, kas abikõlblike kulude kohta esitatud dokumendid vastavad originaalile.

Lõike 2 punktidega 1–5 kehtestatakse RTK kohustused. RTK peab:

- 1) juhendama taotlejat ja toetuse saajat toetuse andmise ja kasutamise küsimustes;
- 2) edastama taotlejale ja Päästeametile taotluse rahuldamise, rahuldamata jätmise või muutmise otsuse;
- 3) korraldama toetuse väljamaksmise toetuse saajale;
- 4) kontrollima toetuse kasutamist, sealhulgas vajaduse korral tegema kohapealseid kontrollide;
- 5) tegema muid eelnõus sätestatud toiminguid.

Punkti 2 kohaselt peab RTK edastama otsused ka Päästeametile. Kuna Päästeamet on toetuse rahastaja, peab tal olema ülevaade ja andmed, et kontrollida RTK tehtud otsuste alusel väljamakstud toetuste, tagasinõutud toetuste või muutmise otsuste tõttu toetuse summasid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei võeta üle ega rakendata Euroopa Liidu õigust. Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023), ning Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2832, 15.12.2023).

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise analüüs

Kuna riigiabi määratlust ei ole Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 toodud, tuleb selle üle otsustamisel, kas tegemist on riigiabiga, lähtuda järgmistest kriteeriumidest:

- abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;
- abimeetmel on valikuline iseloom, st see on suunatud teatud ettevõtjale, ettevõtjate grupele või konkreetsete kaupade tootmiseks;
- abimeede annab abi saajale eelise;
- abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel³.

Riigiabiga on tegemist juhul, kui abi vastab kõigile eespool toodud neljale kriteeriumile. Vähese tähtsusega abi on väikeses mahus antav abi, mille kohta Euroopa Komisjon on leidnud, et see ei mõjuta liikmesriikide vahelist konkurentsi ja kaubandust.

Euroopa Kohtu praktika järgi tuleb ettevõtjateks lugeda kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega. Seejuures ei ole oluline nende üksuste õiguslik seisund ega rahastamise viis⁴. Eestis võib riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjateks peale tavapäraste äriühingute ka mittetulundusühinguid, seltsinguid, KOV-i üksusi ja teisi ametiasutusi. Seda siiski vaid eeldusel, et nad pakuvad vastutasu eest mingit kaupa või teenust, mida vähemalt potentsiaalselt võiksid turumajanduse tingimustes pakkuda ka konkurendid⁵.

Käesoleva määruse kohaselt on abi ehk toetuse taotlejaks KOV-i üksus. KOV-idele antava abi valdkonnas ei ole eelduslikult tegemist majandustegevusega (kuigi KOV võib olla teatud valdkondades ettevõtja, nagu ka eespool on välja toodud). Käesoleva määrusega on võimalik anda toetust selleks, et kriisiolukorras suurendada KOV-i üksuse toimepidevust tema haldusterritooriumil asuvas evakuatsioonikohas, kerksuskeskuses või koolieelses lasteasutuses. Antav abi ei anna seega KOV-ile majanduslikku eelist, st abimeetme tulemusena ei saa abisaaja rahaliselt mõõdetavat kasu. Antav abi ei ole ka valikuline, st see pole suunatud näiteks konkreetsetele ettevõtjatele, ettevõtjate rühmale või majandussektorile. Antud juhul saavad abi taotleda kõik KOV-id. Antav abi ei moonuta ka konkurentsi ega rahvusvahelist kaubandust. Eeltoodust tulenevalt ei allu käesoleva määruse alusel antav toetus riigiabi ega vähese tähtsusega abi reeglitele.

4. Määruse mõjud

³ Arvutivõrgus. Kättesaadav: [Riigiabi | Rahandusministeerium](#) (21.01.2025).

⁴ Linntam, A. Kuidas tunda ära riigiabi? [Albert Linntam. Kuidas tunda ära riigiabi.pdf](#) (21.01.2025).

⁵ Komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta EL-i toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, p 8. [Komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta EL-i toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses](#) (21.01.2025).

4.1. Mõju siseturvalisusele

Sihtrühm: KOV-id ja nende elanikud. Eestis on kokku 79 KOV-i, kus elab ligi 1,4 miljonit inimest⁶.

Avalduv mõju ja mõju olulisus. Eelnõu rakendamine suurendab KOV-ide kriisivalmidust, kuna toetatavate tegevustega on võimalik suurendada kriisi ajal oluliste hoonete kriisikindlust. Generaatorite soetamisega vähendatakse evakuatsioonikohtade, kerksuskeskuste ja koolieelsete lasteasutuste sõltuvust elektrivõrgust, võimaldades nendes luua sobivad viibimistingimused ka elektrikatkestuste ajaks.

KOV-ide parem kriisivalmidus tagab ka nende elanike parema toimetuleku kriisis.

Järeldus mõju olulisuse kohta: eelnõuga kaasneb sihtrühmale positiivne mõju, sest suureneb KOV-ide kriisivalmidus, mis tagab ka nende elanike parema toimetuleku kriisis.

4.2. Mõju riigiasutuste korraldusele

Sihtrühm I: KOV-id.

Avalduv mõju ja mõju olulisus. Seoses toetuse taotlemise ja projekti elluviimisega kaasneb mõningane KOV-ide töökoormuse kasv, kuid võrreldes KOV-ide kõigi ülesannetega on mõju vähene. Projekti elluviimine omafinantseeringu olemasolu ei eelda. Taotlusvooruga luuakse KOV-idele võimalus taotleda kindla eesmärgi jaoks täiendavaid rahalisi vahendeid, taotlusvooru avamine ei too KOV-idele kaasa lisakohustusi, kui nad selles osaleda ei soovi. Taotlusvoorus osalemine ei ole KOV-ile kohustuslik.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on kokkuvõttes väheoluline.

Sihtrühm II: Päästeamet.

Avalduv mõju ja mõju olulisus. Eelnõuga ei kaasne Päästeametile olulist töökoormuse kasvu, kuna toetuse andmisega seotud tegevusi teeb kokkuleppe alusel RTK. Päästeameti roll piirdub taotlusvooru eelarve kinnitamisega ja muude omavahel kokkulepitud tegevustega. Võrreldes Päästeameti kõigi ülesannetega on mõju ulatus seega väike – erilisi muutusi ei kaasne ja puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks. Mõju avaldumise sagedus on eelduslikult väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on kokkuvõttes väheoluline.

Sihtrühm III: RTK

Avalduv mõju ja mõju olulisus. Eelnõu rakendamisega kaasneb mõningane töökoormuse kasv, kuid kuna taotluste menetlemine ei ole RTK-le uus tegevus, ei teki otsest tarvidust muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks ega vajadust lisatöökohtade järele. RTK teeb määruse kohaselt toetuse andmisega seotud tegevusi, st menetleb taotlusi Päästeametiga sõlmitud kokkuleppe alusel. Mõju ulatus ja sagedus on eelduslikult väike kuni keskmine ja oleneb sellest, kui palju taotlusi esitatakse. Negatiivse iseloomuga mõju on vähene – taotluste

⁶ 2025. aasta seisuga elab Eestis 1 369 285 inimest. Statistikaamet. [Rahvaarv](#).

menetlemine tähendab küll teatud töökoormuse kasvu, kuid sisuliselt uusi ülesandeid asutusele ei lisandu. Võimalik negatiivne mõju oleneb ka sellest, kui palju taotlusi menetlema peab.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on kokkuvõttes väheoluline.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Taotlusi rahastatakse Päästeameti eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne tulusid. Määruse rakendamisega seotud tegevusi ehk taotlusi menetleb RTK. Päästeamet tellib RTK-lt eelnimetatud teenuse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Eelnõuga ei kaasne lisategevusi, mistõttu ei ole vaja planeerida eelnõuga kohanemiseks lisaaega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Päästeametile, RTK-le ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule. Mitteametlikult saatis märkused Rahandusministeerium. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium märkusi ei esitanud. Märkused esitasid ka RTK ning Eesti Linnade ja Valdade Liit. Märkuste arvestamise tabel on lisatud seletuskirjale.